

Av.Zühal DÖNMEZ
Bestekar Sk. No: 49/5 K.Dere/ANKARA
Tel: 466 18 14 Fax: 426 99 86

YÜRÜTMENİN DURDURULMASI TALEPLİDİR

DANIŞTAY İLGİLİ DAİRESİNE

Sunulmak Üzere

DANIŞTAY BAŞKANLIĞINA

DAVACI : TMMOB Ziraat Mühendisleri Odası
VEKİLİ : Av.Zühal DÖNMEZ
DAVALI : T.C. Tarım ve Köyişleri Bakanlığı
KONU : 11.10.2007 tarih 26670 Sayılı RG’de yayınlanan **“Bitki Koruma Ürünlerinin Toptan Ve Perakende Satılması İle Depolanması Hakkında Yönetmelik”** in 3 üncü maddesinin; 6 ncı maddesinin 1 inci fıkrasının (b) ve (d) bendlerinin; 9 uncu maddesinin ve Geçici 1 inci maddesinin (1) (a) bendinin (**dayanak maddesi iptal edildiğinde Yönetmeliğin tümü dayanaktan yoksun kalacağından Yönetmeliğin tümünün**) öncelikle Yürütülmesinin durdurulması ve iptali talepleridir.

AÇIKLAMALAR :

Davalı Tarım ve Köyişleri Bakanlığı tarafından hazırlanan **“Bitki Koruma Ürünlerinin Toptan Ve Perakende Satılması İle Depolanması Hakkında Yönetmelik”** 11.10.2007 tarihinde 26670 sayılı RG’ de yayımlanarak yürürlüğe girmiş ve 21/08/1996 tarihli **“Zirai Mücadele İlaçlarının Toptan Ve Perakende Satılması İle Depolanması Hakkında Yönetmelik”** yürürlükten kaldırılmıştır. 6968 sayılı Zirai Mücadele ve Zirai Karantina Kanununun 40 ve 64 üncü maddelerine dayanılarak hazırlanmış olan Yönetmeliğin iptalini talep ettiğimiz hükümleri 7472 sayılı “Ziraat Yüksek Mühendisliği Hakkında Kanun”, “Ziraat Mühendislerinin Görev ve Yetkilerine İlişkin Tüzük”e aykırılıklar teşkil etmektedir. Ayrıca, yürürlükten kaldırılan Yönetmelik hükümleri ile müvekkil ODA üyesi Ziraat Mühendislerine verilmiş olan yetkiler kaldırılmıştır.

İPTAL NEDENLERİ :

1) Yönetmeliğin 3.maddesi “Dayanak” maddesi olup, bu Yönetmeliğin, 15/5/1957 tarihli ve 6968 sayılı Zirai Mücadele ve Zirai Karantina Kanununun 40 ve 64 üncü maddelerine dayanılarak hazırlandığı belirtilmektedir. Yürürlükten kaldırılan 1996 tarihli Yönetmeliğin dayanak maddesi olan 3 üncü maddesinde ise, 6968 sayılı Kanun’un yanında, ilgili diğer kanunlar ile birlikte, 7472 sayılı Ziraat Yüksek Mühendisliği Hakkında Kanun’un (RG 13.5.1960 gün, 10504 sayı) 6 ıncı maddesi gereğince hazırlanarak yürürlüğe konulan Ziraat Mühendislerinin Görev ve Yetkilerine İlişkin Tüzüğe de (RG 24.1.1992 gün, 21121 sayı) dayanıldığı görülmektedir. Yeni Yönetmelikte dayanak maddesi daraltılmış, Yönetmeliğin düzenlediği alanda sınırlama getirilmiştir. Bu ise müvekkil ODA üyelerini yakından ilgilendirmektedir. Çünkü, Ziraat Mühendislerinin Görev ve Yetkilerine İlişkin Tüzük, Yönetmeliğin düzenlediği alanda Ziraat Mühendislerine yetki ve görevler vermiştir. Tüzüğün Zirai Mücadele, Zirai Karantina ve Tarım İlaçları başlıklı 5.maddesi şöyledir:

Tarım ürünlerinin yetiştirilmesi, hasadı, işlenmesi, depolanması, ambalajlanması ve pazarlanması aşamalarında; her türlü hastalık ve zararlılar konusunda teşhis, ilaç ve metod önerisi, mücadele, planlama ve uygulamaların denetlenmesi, gazlama (fümigasyon) gibi faaliyetler ziraat mühendisleri tarafından yürütülür.

Her türlü zirai mücadele ilacıyla parazit ve predatörleri üreten, ithal ve ihraç eden, depolayan, pazarlayan veya dağıtan işletmeler bu faaliyetleri için teknik eleman veya danışman olarak ziraat mühendisi çalıştırırlar.

Tarım ürünlerinin yetiştirilmesi, hasadı, işlenmesi, paketlenmesi, depolanması, satışı, ithal ve ihracı, taşınması işlemleri sırasında uygulanacak her türlü iç ve dış karantina esaslarının saptanması ve uygulanması ziraat mühendislerince yürütülür.

Tarımda kullanılan büyüme düzenleyici ilaç, vitamin, hormon, bakteri gibi kimyasal ve biyolojik preparatların üretimi, ithali, pazarlama ve dağıtım alanlarında çalışan işletmeler teknik eleman veya danışman olarak ziraat mühendisi çalıştırırlar.

Yukarıdaki fıkralarda geçen ilaç ve preparatların üretimi, ithali, pazarlanması ve bunların bitkilere uygulanmaları aşamalarındaki ruhsatlandırma ve denetim işleri ziraat mühendisleri tarafından yürütülür.

Görüldüğü gibi Tüzükle düzenlenmiş hükümler bir kenara konularak yalnızca 6968 sayılı Zirai Mücadele ve Zirai Karantina Kanununa dayanılarak Yönetmelik çıkarılmıştır. Oysa Kanunlar hiyerarşisinde Tüzük, Yönetmelikten önce gelir. Bu nedenle Yönetmeliğin 3.maddesinin iptali gerekmektedir. Dayanak maddesinin iptali halinde Yönetmeliğin tümü dayanağını yitireceğinden Yönetmeliğin tümünün iptali gerekir.

2) Yönetmeliğin 6.maddesi, “bayi veya toptancı izin belgesi alabilecekler ve sınav” konularını düzenlemektedir. Maddenin 1/(b) bendi ile, bitki koruma ürünleri bayilik ve toptancı izin belgesi verilebilecek kişilerde aranacak şartlar arasında; bitki koruma bölümü mezunu ziraat mühendisi olmak, koşulu getirilmiştir. (d) bendi ile de Ziraat Mühendislerine de sınav koşulu getirilmiştir. Oysa 7472 sayılı ”Ziraat Yüksek Mühendisleri Hakkında Kanun” un 2. maddesine göre, “Ziraat yüksek mühendisleri mesleki iştigal veya ihtisas sahaları dahilinde olmak üzere ..... zirai mücadele.....gibi bilumum zirai hizmet ve faaliyetlerde bulunmaya,.....salahiyetlidirler.”

Ziraat Fakültesinin Tarımsal Mekanizasyon Tarım Makinaları Bölümü mezunu bir Ziraat Mühendisinin zirai mücadele ilaç bayiliği izni verilmemesi üzerine açtığı dava sonucu temyiz aşamasında Danıştay 10. Dairesinin E.1998/1664; K.2000/5667 sayılı kararında şöyle denilmektedir: *7472 Sayılı Ziraat Yüksek Mühendisliği Hakkında Kanununun 1.maddesinde Ziraat Yüksek Mühendisi ünvanını taşımak ve ziraat yüksek mühendisliğine müteallik hak ve salahiyetleri kullanarak mesleki faaliyette bulunabilmek için “Türkiye veya yabancı ülkelerde ziraat fakültesinden mezun olmak koşulu öngörölmüş, sözkonusu kanununun 6.maddesi hükmü uyarınca düzenlenerek 21.01.1992 tarih ve 21121 sayılı RG’de yayımlanan Ziraat Mühendislerinin Görev ve Yetkilerine ilişkin Tüzüğün 5.maddesinin 2.fikrasında ise, her türlü zirai mücadele ilacıyla parazit ve predatörleri üreten ithal ve ihraç eden, depolayan, pazarlayan veya dağıtan işletmeler bu faaliyetleri için teknik eleman veya danışman olarak ziraat mühendisi çalıştırırlar” şeklinde düzenleme yapılmıştır. 904 sayılı Islah-ı Hayvanat kanununa 4084 sayılı Kanunla eklenen Ek-1.maddede, hayvan sağlığında kullanılan ilaç ve müstahzarların ve zirai mücadelede kullanılan ilaçların serbest veteriner hekimlerin ve serbest ziraat mühendislerinin muayenehanelerinde ve kliniklerde bulundurmaları, taşımaları ve satmaları Tarım ve Köyişleri Bakanlığının izni ve kontrolüne bırakılmıştır”.*

Danıştay yukarıdaki gerekçe doğrultusunda izin verilmeme işleminin hukuka aykırı olduğu sonucuna varmıştır. Nitekim 21.08.1996 tarihli Zirai Mücadele İlaçlarının Toptan ve Perakende Satılması İle Depolanması Hakkında Yönetmeliğin 6/b maddesinde yer alan “bitki koruma bölümü mezunu veya bitki koruma dersi almış ziraat mühendisi olma koşulu” Danıştay 10. Dairesinin 27.04.2000 tarih ve E.1997/35 K.2000/1947 sayılı kararıyla iptal edilmiştir. İptal hükmünden sonra önceki Yönetmeliğin 6.maddesinde izin belgesi verilecek kişilerin Ziraat Mühendisi olması koşulu bulunmaktadır.

Yukarıda da belirtildiği üzere, 7472 sayılı Ziraat Yüksek Mühendisliği Hakkında Kanun’un 2 inci maddesi ve “Ziraat Mühendislerinin Görev ve Yetkilerine İlişkin Tüzük” ün 5 inci maddesi uyarınca ziraat fakültelerinden mezun olan ziraat mühendisleri, herhangi bir

bölüm ayırımına tabi olmaksızın, zirai mücadele (bitki koruma) hizmetlerini yapmak konusunda münhasıran yetkilidirler.

Bütün bu gelişmeler karşısında, Ziraat Mühendislerinin bu yetkisinin daraltılması (bölüm itibariyle) veya kısıtlanması (sınav zorunluluğu) girişimi hukuki değildir.

Anayasaya göre, Bakanlar Kurulu kanunun uygulanmasını göstermek veya emrettiği işleri belirtmek üzere tüzükler çıkarabilir. Başbakanlık, bakanlıklar ve kamu tüzelkişileri, kendi görev alanlarını ilgilendiren kanunların ve tüzüklerin uygulanmasını sağlamak üzere ve bunlara aykırı olmamak şartıyla, yönetmelikler çıkarabilirler. Görüldüğü gibi Yönetmeliğin iptalini talep ettiğimiz düzenlemeleri Anayasaya aykırıdır.

Kaldı ki, Ziraat mühendisliği öğretim sistemindeki hızlı değişimler göz önüne alındığında, tarımsal öğretimde bölüm uygulamaları kaldırılmakta, “Bitkisel Üretim”, “Hayvansal Üretim”, “Tarım Teknolojileri” gibi programlar altında eğitim sürdürülmektedir. Tarımsal öğretimin yeniden yapılandırılması sürecine girildiği günümüzde öğretim sistemindeki yeni düzenlemenin nasıl olacağı da bilinmemektedir. Bu nedenle, yönetmelikte bölüm adının yer alması, öğretim sistemindeki değişikliklerle birlikte düşünüldüğünde ileride içinden çıkılmaz bir duruma neden olabilecek görünümündedir.

Yukarıda açıklan nedenlerle, Yönetmeliğin 6. maddesinin 1/(b) ve (d) bendinin iptali gerekir.

3) Yönetmeliğin 9 uncu maddesinde halen bayilik ve toptancılık yapanların izin belgelerinin beş yıl süre ile geçerli olacağı ifade edilmektedir. Ayrıca halen bayilik ve toptancılık hizmetlerini yürütmekte olanların dahi yılda bir defa yapılacak olan sınavda 65 puanın altında almaları halinde izin belgelerinin iptal edileceği belirtilmiştir. Yukarıda da açıklandığı gibi, ziraat mühendisleri için sınavın öngörülmesi başlı başına yasal dayanaktan yoksunken yönetmeliğin 9 uncu maddesindeki şartlar ziraat mühendisleri yönünden yasal değildir.

Bunun yanında, yukarıda açıklanan Yasa – Tüzük ve Yönetmeliğin verdiği yetki ile yıllardır zirai mücadele bayilik hizmetlerini yürütmekte olan ve bu bağlamda ekonomik olarak birçok hak ve yükümlülük altına girmiş olan ziraat mühendislerinin, kanuni düzenlemeler hiyerarşisinde daha alt bir sırada olan Yönetmelik ile yetkilerinin daraltılması ve bayilik işi yapamayacak duruma getirilmeleri, ekonomik anlamda zincirleme sorunlar doğurabilecek bir durum arz etmektedir.

Tüzüğün verdiği yetkiye dayanılarak alınmış belgelerin bu madde ile belli bir süre sonunda geçersiz hale gelecek olması, ilk iki bölümde açıkladığımız gerekçelerle hukuki değildir. Bu maddenin iptali gerekmektedir.

4) Yönetmeliğin Geçici 1 inci maddesinin (1) (a) bendinin de yukarıdaki gerekçelerle iptali gerekir. Tüzük ile verilmiş yetkilerin Yönetmelik ile geri alınması Anayasaya aykırıdır.

5) Yönetmeliğin düzenlediği alan halk sağlığını doğrudan ilgilendirmektedir, bu nedenle Yürütmenin Durdurulması kararının acil olarak verilmesini talep ediyoruz.

HUKUKİ NEDENLER : Anayasa, İYUK, 7472 Sayılı K., Ziraat Mühendislerinin Görev ve Yetkilerine İlişkin Tüzük, Yönetmelikler, İlgili tüm mevzuat.

SONUÇ ve İSTEM : Açıklanan ve Yüksek mahkemenizce re'sen dikkate alınacak nedenlerle, dava konusu Yönetmeliğin 3 üncü maddesinin; 6 ıncı maddesinin 1 inci fıkrasının (b) ve (d) bendlerinin; 9 uncu maddesinin ve Geçici 1 inci maddesinin (1) (a) bendini **(dayanak maddesi iptal edildiğinde Yönetmeliğin tümü dayanaktan yoksun kalacağından Yönetmeliğin tümünün)** Yürütülmesinin Durdurulmasına ve İptaline, yargılama giderleri ile vekalet ücretinin karşı tarafa yükletilmesine karar verilmesini saygı ile arz ve talep ederim.